

IN DE STILTE VAN MIJN CEL

150 PSALMEN VAN GEVANGENEN

In de stilte van mijn cel

Eerste druk 2024

ISBN 9789089123282

NUR 707

Ontwerp omslag: Pankra.

Ontwerp en opmaak binnenwerk: GewoonGeertje.

Dit is een uitgave in samenwerking met uitgeverij Adveniat en met het Rooms-Katholieke en Protestantse Justitiepastoraat onder verantwoordelijkheid van hoofdaalmoezenier Ryan van Eijk en hoofdpredikant Anne van Voorst.

Met dank aan het Solidariteitsfonds van het RK Justitiepastoraat, Kerk in Actie, de Adrianus Stichting te Rotterdam en het Gerardus Fonds te 's-Hertogenbosch.

En met dank aan Willien van Wieringen en Christine Otten voor hun toerusting van de justitiepastores.

Redactie: Fons Flierman en Ranfar Kouwijzer.

© 2024 Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, Haarlem/Antwerpen

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

nBg Nederlands-Vlaams
Bijbelgenootschap

Adveniat

De Bijbel voor iedereen

Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (NBG) brengt de Bijbel dichtbij, al meer dan 200 jaar. In de Bijbel horen wij Gods boodschap van liefde voor de wereld, die ons in beweging brengt en onze weg verlicht. Daarom willen we dat mensen in binnen- en buitenland toegang krijgen tot de Bijbel.

Dit boek verschijnt ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van het Justitiepastoraat. Vanaf 1949 werken rooms-katholieke en protestantse aalmoezeniers, pastors en dominees in de gevangenissen en inrichtingen. Ze lopen er dagelijks rond en kennen en spreken de gevangenen. In de huidige tijd zijn er natuurlijk ook geestelijk verzorgers van andere religies en levensbeschouwingen. Dit boek wordt als cadeau aangeboden aan iedereen die nu gevangenzit en is buiten te koop voor wie geïnteresseerd is.

VOORWOORD

Binnen of buiten de gevangenis zijn vormt een wereld van verschil. Binnen is er veel wat niet kan. Tussen vijf uur 's middags en de volgende ochtend je cel uit kan niet. Voor je kinderen zorgen kan niet. Dansen met je geliefde kan niet. Eigenlijk ben je maar half mens. En hoe zit het met je eer? Hoe kijken mensen naar je? Wat denken en zeggen ze over je? 'Ze', dat zijn allereerst de anderen in de gevangenis: bewaarders, werkmeesters, medegevangenen. Hoe zien die jou? Het zijn daarna ook de 'ze' daarbuiten: de rest van de samenleving, de rechter, de gemeenschap: wat zeggen die over jou? En de 'ze' die bij je horen, je familie en vrienden, wie ben je voor hen? En ten slotte: hoe kijk je naar jezelf? Heb je jezelf verworpen? Of vind je dat er met jou niks aan de hand is? Of is het iets spannends daartussenin?

In de Bijbel staan 150 psalmen, liederen van lang geleden. Door wie ze gemaakt zijn, waar en wanneer, dat zullen we nooit weten. We weten wel waar ze over gaan. Het zijn liederen over hoe mensen naar zichzelf kijken, hoe ze gezien worden, wat ze met God beleven. Dat loopt enorm uiteen. Sommige psalmen zijn vroom en vol jubel. Andere psalmen staan vol eenzaamheid, vertwijfeling en verwijt. Sommige psalmen spatten bijna uit elkaar van boosheid en wraakzucht. Het is net het leven zelf. Het is niet voor niets dat psalmen populair zijn. Ze worden gelezen, gezongen, verwerkt tot popsongs, staan op tegeltjes en op grafstenen. Dat is omdat die oude poëzie een spiegel is waarin we onszelf kunnen herkennen. Het gaat over ons eigen leven.

Wie zie jij als je naar jezelf kijkt? Dat is een vraag voor iedereen. Buiten net zo goed als binnen. 'Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen,' zei Jezus immers al. Hoe kijk je naar jezelf? Buiten is het

wel makkelijker om aan die vraag voorbij te leven. Er is afleiding. Het leven gaat zijn gangetje. Binnen zeul je de grote vragen met je mee, als een bal aan je voet. Vastzitten roept emoties op: boosheid, angst, eenzaamheid, schuldgevoel. Maar er is ook een andere kant. Ook als je gevangenzit zijn er momenten van vertrouwen en dankbaarheid, broederschap en sisterhood. Er wordt gevoetbald en muziek gemaakt, er wordt gelachen en gedold. Het leven wordt geleefd. En er is geloof. Geloof dat God vasthoudt wat zijn hand begon – geloof dat in zijn ogen niemand een half mens is.

Gevangenen zijn verdachten of veroordeelden van ernstige strafbare feiten. Zij hebben anderen kwaad berokkend. De samenleving kan hun bloed soms wel drinken, zou het liefst zien dat hun voor eeuwig het zwijgen wordt opgelegd. Dat is wel navoelbaar. En toch. Een mens is altijd meer dan wat hij of zij gedaan heeft. Iedere gevangene is ook medemens. Iedere gevangene is ook iemands kind, iemands broer of zus, iemands partner, iemands vader of moeder. Iedere gevangene is kind van God. Ook gevangenen kunnen spreekbuis zijn van iets wat hen overstijgt.

Dit boek is een experiment. Hoe zou het zijn als mensen die gevangenzitten een psalmtekst krijgen, heel precies gaan lezen en er een nieuw lied van maken, als een psalm van henzelf? We hebben 150 bewerkingen ontvangen. Van psalm 1 tot psalm 150, van lofzang tot wraaklied, van pelgrimsgebed tot treurmars: psalm voor psalm werd gelezen en nieuw vormgegeven. In alle gevangenissen en andere justitiële inrichtingen werd hard gewerkt, alleen of in kleine groepjes. De nieuwe psalmteksten staan in dit boek, precies zoals ze door de gevangenen zelf zijn opgesteld, in schrijf- en spreektaal.

Wie precies wat geschreven heeft, staat er niet onder. Dat heeft te maken met regels in de gevangenis. Maar het heeft ook wel wat. Onder de psalmen uit de Bijbel staan ook geen namen. Er staat wel vaak 'ik' in de psalmen, maar wie die 'ik' is, blijft in het midden. Iedereen kan het zijn, jij ook. Achter in dit boek staan wel de voor-
namen van alle mensen die aan dit boek hebben bijgedragen: gevangenen, geestelijk verzorgers en adviseurs.

De 150 psalmen uit de gevangenis gaan over geloof en ongeloof, over angst en vertrouwen, over boosheid en schuldbewustzijn – net als de originele. Ze gaan over mensen van nu. De dichters en de makers van dit boek zijn benieuwd of deze nieuwe psalmen jou raken en of je je eigen leven erin kunt herkennen. Of je nou binnen zit of buiten. Of je jezelf nou verworpen hebt of vindt dat er met jou niks aan de hand is – of iets spannends daartussenin.

*Namens het Rooms-Katholieke en Protestantse Justitiepastaat
Fons Flierman en Ranfar Kouwizer*

PSALM 1

Nieuw leven

Gelukkig is iemand die luistert naar Zijn heilige Geest.
Zoals de heilige Geest de wil van God over Jezus openbaarde,
zo wil Hij ook tot ons spreken en ons leiden.
De heilige Geest wil ons helpen
en zal ons bovennatuurlijke kennis en wijsheid geven
hoe we moeten handelen.

Door de heilige Geest hebben we nieuw leven gekregen,
dat we niet alleen voor onszelf ontvangen,
maar waarmee we voor anderen tot zegen zullen zijn.

De heilige Geest is de adem van God.
De inwonende Geest is onze innerlijke leraar,
de Geest van de waarheid.
De heilige Geest opende ons verstand
om het woord van God te begrijpen.

Pas als de heilige Geest Heer wordt in ons leven,
wordt Zijn heerschappij openbaar in ons leven.

PSALM 2

God is de ware Koning

God lacht, God is woedend
Bij hun plannen, bij hun plannen
Woede, woede; lach, lach
God is de ware Koning, God is de ware Koning
Van de hele wereld
God regeert, God regeert
Hij stuurde Jezus
God heeft Jezus gestuurd
Hij maakt ons allemaal koningen
Hij maakt ons allemaal koninginnen
Dien, dien; vreugde, vreugde

Wie denk je dat je bent?
Wat denk je wat je aan het doen bent?
Denk jij dat je beter bent dan God?
Denk jij dat je zijn ondergang kan beramen?
Het is genoeg om God aan het lachen te maken
Het is genoeg om God boos te maken
Natuurlijk is God de ware Koning
God is onze hemelse Vader
God heeft de hele wereld beloofd
God heeft ons zijn eigen Zoon gegeven
Kom dichtbij en aanbid deze Koning
Die van ons houdt, iedereen

Wees dus wijs, jullie heersers
Luister naar wat ik zeg
Aanbid Gods ware Zoon
Vertrouw vandaag op God
Vraag het mij, en ik zal de volken aan jou geven
Alle naties op aarde zullen van jou zijn
Je zult regeren met een ijzeren staaf
Je zult ze in stukken breken als kleipotten

Koningen, wees wijs!
Heersers van de aarde, wees gewaarschuwd!
Dien de Heer en heb respect voor hem
Dien hem met vreugde en beven
Gehoorzaam de Zoon volledig
Jouw manier van leven zal leiden tot de dood
Zijn woede kan elk moment oplaaien
Gezegend zijn allen die voor hun veiligheid naar hem toe gaan

PSALM 3

Heer, mijn naasten hebben mij verlaten.
Ze zien het goede in mij niet meer.
U bent de enige waar ik nog op kan rekenen.
Met U aan mijn zij voel ik me sterker en wijzer.

Heer, als ik tot U bid dan voel ik U soms in mijn sjechina glory.
Elke avond bid ik tot U.
En elke ochtend kan ik weer 'in Christus' met een schone lei
beginnen.

Mijn verdriet en pijn kan ik loslaten.
Vergeten is een stuk moeilijker.

Alstublieft Heer, laat aan eenieder duidelijk zijn dat we 'in
Christus' vrijgesproken zijn van straffen of veroordelen.
Heer, ik wil een 'twee-eenheid' met Jezus zijn.
Want uit onszelf weten wij niet hoe wij moeten bidden.

PSALM 4

Yo, God, hoor mijn stem als ik roep,
heb effe geduld en geef me wat hoop.
Sommige mensen haten op me, maar dat boeit niet,
Jij zorgt voor me, dus ik ben safe en zit tight.

Waarom doen mensen alsof ze alles zijn?
Ze liegen en bedriegen, maar ik vertrouw op de lijn.
Chill met God, doe het juiste ding
en weet dat Hij me beschermt als een koning.

Laat je niet gek maken door de stress,
relax, wees chill, God zorgt voor de rest.
Slaap met een glimlach, zonder angst of zorgen,
want God, jij bent mijn hoop voor morgen.

PSALM 5

mijn binnen is Uw buiten

cel

ziekte

veroordeling

vrijheid

liefde

eenzaamheid

zonde

genezing

vrijspraak

haat

geborgenheid

oase

keuze

vergissing

vraag

vergeving

woestijn

breken

veerkracht

antwoord

ongeloof

geloof

vastberadenheid

twijfel

zitten

opstaan

oplossing

probleem

God
al dat is

hemel

somberheid

hel

hemel

leven

dood

wanhoop

zwijgen

spreken

hoop

leven

verzet

tralies

vergezicht

optimisme

noodlot

duisternis

licht

acceptatie

grimas

gevaar

bescherming

bestemming

roep

gehoor

glimlach

onze aarde is Uw hemel

PSALM 6

Wanhopig is de weg van de duisternis, Heer,
want de duisternis heeft mijn gevoel
overwonnen van vergeving.

Maar u bent een vader die vergeeft,
want u baant de weg van overwinning
die de duisternis overwint.

U bent het licht van het leven,
want waar u verschijnt, vader,
wordt alles weer nieuw.

U doorgront alle harten!
Barmhartig en rechtvaardig, bent u alleen,
want ik heb 't geloof mogen behouden
en de goede strijd gestreden
van de duisternis naar overwinning
door uw naam, Heer.

PSALM 7

Een klaaglied over de beschuldigende reacties op sociale media

Als alles mij te veel wordt, bid ik en vraag de Heer om mij te helpen

Heer, mijn God, help mij
Ik weet me geen raad meer

Ze zitten achter mij aan
en kennen geen genade

Ben zo erg bang
Help mij Heer

Ik ben onschuldig
En tegelijk ook schuldig
Onschuldig omdat dit nooit mijn bedoeling is geweest
Ik weet dat ik iets gedaan heb
wat niet goed te praten is
Maar ik ben geen slecht mens
Ik was mezelf niet

Help mij Heer
Vergeef mij mijn zonden
Alleen U kent mij
Vecht voor mij Heer
Red mij uit de handen van mijn achtervolgers

Ze maken plannen om mij voor een lange tijd
op te sluiten
Laat de mensen toch ook luisteren
naar mijn verhaal
Ik word als crimineel neergezet
Ze hitsen elkaar op
Ze hebben hun oordeel al klaar
De verhalen worden steeds groter
Ze verzinnen
er steeds meer bij
Ze praten elkaar na
en wensen me
nare dingen toe

Help mij Heer
Vergeef mij mijn zonden
Alleen God kent mij
Alleen God kent mijn verdriet en pijn
Alleen God kan mij vergeven
Mijn rechter is mijn God